

MESSZE TÚL A TÜRÉSHATÁRON:
NŐVÉREK MAGYARORSZÁGON,
JÁRVÁNY IDEJÉN

SZÉL DÁVID A HÁROMÉVES
GYES HÁTRÁNYAIRÓL:
IRÁNY A BÖLCSŐDE!

A KATOLIKUS EGYHÁZ
VEZETÉSE MINT MELEG
FÉRFIAK TITKOS KLUBJA

VÁRHEGYI ÉVA: KINEK JÓ
A HITELMORATÓRIUM, ÉS KI
FIZETI MEG AZ ÁRÁT?

POLITIKAI-KULTURÁLIS HETILAP | WWW.MAGYARNARANC.S.HU

XXXII. ÉVFOLYAM 46. SZÁM | 2020. NOVEMBER 12. | ÁRA 770 FT | ÉVES ELŐFIZETŐKNEK 548 FT

MAGYAR NARANC S

Újra csúcson
a Lego

Szabó Borbála-
interjú

Ki volt
Szócs Géza?

Gyerek- és
ifjúsági könyvek
melléklete

Hey, Joe!

Mit hoz az Egyesült Államoknak
és a világnak Biden elnöksége?

NEM MESSZE VAN IDE PÉCEL, OTT NYARALTUNK PERIKLÉSSZEL

Orbán Balázs államtitkár portréja

Mindent az ifjúságért

Politikai elemzőből néhány év alatt Gulyás Gergely miniszter helyettese lett, és ő felel a Mathias Corvinus Collegium nagy ívű terveinek megvalósításáért is. Honnan jött és mit akar Orbán Balázs?

■ Kockás zakó, több diploma, vitakészség – Orbán Balázs, a Miniszterelnökség stratégiai és parlamenti államtitkára tökéletesen jeleníti meg a Fidesz városi értelmiségi szárnyát. Nincsenek nagy botrányai, elég képzett és olvasott is ahhoz, hogy képes legyen bakik nélkül beszélni a kormány politikájáról, és vitába szállni a kormánykritikus szereplőkkel.

Orbán Balázs az V. kerületben nőtt fel polgári közegben, otthonról hozott értékrendjét a *Magyar Narancs*nak „antikommunista, polgári, konzervatív, urbánusként” jellemezte. Elmondása szerint a családja nagyjából a rendszerváltás óta Orbán Viktor és a Fidesz híve, és bár gimnazistaként egyszerre olvasott *Magyar Nemzetet* és *Népszabadságot*, maga is ebbe az irányba húzott. Középiskolába az ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnáziumba járt, majd az ELTE jogi karára; később politológiát is tanult, bár eredetileg az alkotmányjog érdekelt, és a közigazgatásba készült kormánytisztviselőnek.

Tanulóévek

Az egyetem alatt és a diplomaszerezés után előbb egy parlamenti ösztöndíjjal volt gyakorlónak az alkotmányügyi bizottságnál, majd az első munkahelye 2009-ben a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban volt jogi szakreferensként. Még a Bajnai-kormány idején, Draskovics Tibor minisztersége alatt, az akkori létszámstop előtt utolsóként vették fel ide. „Érdekes volt látni – mondja –, hogyan működött a közigazgatás a Bajnai-kormány alatt. Gyakori kritika az Orbán-kormányval szemben, hogy politikai kormányzást folytat. Ennek

Fotó: Sióréti Gábor

bizonyos helyzetekben nyilván lehetnek hátrányai, de akkor pont az ellenkező oldalát látam: gyakorlatilag a politikai irányítás megszűnt, és közigazgatási szabadcsapatok versenyeztek egymással.” Hozzáteszi, szerinte a két gyakorlat között a töréspont nem a szakmaiság és a nem szakmaiság között van, hanem hogy „van a központi stratégia mentén zajló kormányzás, ahol a szakma feladata az, hogy ezt az irányt leképezze a szakma nyelv-

re. Akkoriban meg arról volt szó, hogy nem volt központi irányítás, és a különböző szakmai csoportok, megközelítések és lobbik akár egymással ellentmondó közpolitikai javaslatokat dobáltak fel. A kérdés az, hogy a politika határozza-e meg az irányt, és a szakma a végrehajtást, vagy ez az alsóbb szintű közigazgatási szövet a domináns”. Márpedig szerinte kívánatosabb, ha a politika határozza meg az irányt; mint mondja, „a szakértőknek meg kell érteniük, hogy az irány meghatározása a politika feladata, amely abból a parlamenti felhatalmazásból táplálkozik, amit a képviselők adnak meg, akiket pedig az emberek választanak” – állítja.

A politikai karrier irányába tett első lépésként 2012-ben a Századvég Alapítványhoz igazolt, ide Stumpf István alapító, volt kancelláriaminiszter és alkotmánybíró ajánlotta be. Őt az egyetemről ismert, azóta is tartják a kapcsolatot; Stumpfön kívül a századvéges Láncki Andrást és Szalay-Bobrovniczky Kristófot, az ELTE-s témaezetőjét, Kukorelli István alkotmányjogászt, illetve a szintén ELTE-s, közigazgatási joggal foglalkozó Fazekas Mariannt említette, mint akik még nagy hatással voltak rá.

A Századvéghez – amely egyébként is több vezető fideszes figurát termelt ki az elmúlt évtizedben Giró-Szász Andrástól kezdve Demeter Szilárdig bezárólag – szabályozási szakértőként hívták: a parlamentben zajló jogalkotási

munkát kellett figyelnie, és azzal összefüggésben segíteni a kormányközeli *think tank* akkor kialakuló tanácsadói tevékenységét. A továbbiakban politikai elemzőként és kutatási igazgatóként tevékenykedett, főleg választójogi és alkotmányossági kérdésekkel foglalkozott. Az alapítványtól végül 2015-ben, a Századvég és a Mathias Corvinus Collegium (MCC) által közösen létrehozott Migrációkutató Intézet felállítására távozott, melynek 29 évesen a

főigazgatója lett. Mint felidézi, „századvéges közegben” kapta a felkérést. Az intézet felállítással egyfajta migrációkritikus paradigmaváltást próbáltak képviselni, mondván, előttük mindenki, aki Magyarországon migrációval foglalkozott, a nyugat-európai mainstream paradigmához igazodott vagy kapcsolódott. „2015-ben szerintem bátorság volt ebbe így beleállni – mondja –, akkor a társadalomban ez még nem volt egy elfogadott gondolat, és nem lehetett tudni, hogyan fognak alakulni a dolgok. Az akkor nekem egy döntés volt, hogy ezt kell csinálni, és állok elébe. De hogy utána ez mennyiben segítette a karrieremet, azt nem tudom.”

Az „emberarcú fideszes”

Miközben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) is tanított, Orbán előbb a Századvég elemzőjeként, majd a Migrációkutató vezetőjeként a kormánykörök szalonképes módon képviselő vitapartnerként vált ismertté. Ő azon kevés fideszes értelmiségiek, majd politikusok egyike, akik szóba állnak a kritikus sajtóval is. „Egy *think tank* tevékenységet nem lehet a nyilvánosságtól elzártan csinálni, mert ez az én értelmezésemben a közélet és a tudomány között egy közvetítő közeg, ahol olyan emberek dolgoznak, akik tisztában vannak a tudományos módszertannal, és azzal is, hogy mi a politika logikája. A kettő között próbálnak közvetíteni, és elmagyarázni bizonyos kérdéseket a közvélemény számára.” Az elmúlt öt évben rendszeres vendége volt menekültügyi, jogállamisági, alkotmányossági, civil szervezetekkel kapcsolatos panelbeszélgetéseknek és vitáknak; mint mondja, élvezti is ezeket. „Kifejezetten készségesen, nyitottan és korrekten kezelte ezeket a vitákat – mondja róla egy korábbi vitapartner, aki a migrációs kérdésekben került szembe vele –, jól vitázik, felkészült, profi. Sokat tanultam a vele folytatott vitákból. Az mindig nagyobb szellemi és intellektuális kihívás is, ha olyan emberekkel beszélünk, akikkel nem feltétlenül értünk egyet mindenben.”

„Párszor összefutottam vele fogadásokon is, és teljesen normálisan, távoli ismerősként viselkedett” – idézi fel egy másik korábbi vitapartner. „Ritka manapság, hogy valaki munkaidőben Soros-bérencnek nevez embereket, és utána képes normálisan viszonyulni hozzájuk. Igaz, ő annyira nem is tartozik a sorosozók közé.” „A médiában ő az a brand Gulyás Gergely mellett, aki nem olyan véresszájú”. Közszereplői megnyilvánulásaiából nyilvánvaló az is: bár összeesküvés-elméletek helyett inkább összefüggésekben gondolkodik, végéreményben nem képvisel más irányt, mint a kormány vagy bármely más fideszes politikus – csak az értelmiségi igények kiszolgálásá-

ra mindezt bővített mondatokban mondja el. A vezetése alatt felálló Migrációkutató Intézet is markánsan a kormány álláspontját vitte: Orbán a humanitárius szempontokat leválasztva a kvótákkal szemben szokott érvelni, bírálja a nemzetközi szerződések szerinte elavult és fenntarthatatlan jogi rendszerét, és azt hirdeti, hogy az EU érdeke is az lenne, hogy mindenképpen megállítsák a migrációs hullámot a határoknál.

„Amikor nem a kamera előtt voltunk, akkor nem kérdőjelezett meg engem emberként, vagy a szervezetemet” – mondja róla egy harmadik vitapartner, aki már államtitkárként találkozott vele. „Én úgy készültem a vitánkra, hogy ő lesz az »emberarcú fideszes« abban az értelemben, hogy tartalmi kérdésekről fog szólni a vita, és lesz érdemi párbeszéd, de végül olyan érzésem volt, hogy mégiscsak kommunikációs panelekben beszél. Nem gondolom, hogy önálló hang lenne a kormányon belül, vagy hogy a központi akarattal szemben elmondaná a saját véleményét.” Egy másik korábbi beszélgetőtársa pedig úgy látja, Orbán tájékozott, olvasott, tisztában van a szakirodalommal, csak más a világnézete, és a szerint értelmezi az olvasmányait és tapasztalatait. „Látszott, hogy ugyanazokat a cikkeket olvastuk, csak máshogy. Ezzel együtt pontosan tudja, hogy mi az, amit a politika elvár tőle, és ezt nagy lelkesedéssel hozza is. Szerintem a politikai ambíció nála felülírja a szakmait, és azóta, hogy mi vitáztunk, a pozíciója és a megnyilvánulásai is megváltoztak.”

Stratégia vagy ideológia?

Orbán Balázs azt állítja, nem voltak, sőt talán még most sincsenek kimondottan politikai ambíciói, csak „besodródott” a politika világába; a hagyományos pártpolitikai karrierrel szemben az övé inkább a szakmai pozícióból vezetett az államtitkárságig.

A Miniszterelnökségre 2018-ban került, amikor Orbán Viktor leváltotta Lázár János addigi minisztert és Orbán Balázs elődjét, Csepreghy Nándort, s Gulyás Gergely lett a miniszter. Gulyás hívta a helyettesének, stratégiai és parlamenti államtitkárnak. Gulyással 2010 és 2014 között főleg alkotmányossági és választójogi témákban dolgoztak együtt, onnan az ismeretség. Az Orbán Viktorhoz fűződő viszonyáról azt mondta, „ha az ember pozícióban van, akkor gondolja, hogy élvezni a miniszterelnök bizalmát. Ő dönti el, hogy kivel akar dolgozni”.

Illetékes a kormánynak kedves NKE és az MCC ügyeiben, miniszterhelyettesként és parlamenti államtitkárként előadója volt több, a Miniszterelnökség által beadott törvényjavaslatnak is, a parlamentbe pedig rendre őt küldik, hogy vitába szálljon az ellenzékkel. Az utóbbi hónapokban beszélt arról is, hogy Budapest

működése valójában stabil, hogy a sajtószabadság Magyarországon „köszöni szépen, jól van”, egy hónapja pedig a pécsi virológus Jakab Ferenc figyelmeztetését keverte le azzal egy interjúban, hogy „voltak ilyenfajta ríogatások az első hullámmal összefüggésben is”.

A Miniszterelnökségen elmondása szerint egy mini *think tank*et működtet a stratégiai államtitkárság részeként, ahol stratégiaalkotással is foglalkoznak – ez főleg a kormányzati munka megtámogatását jelenti a társadalmi folyamatok, nemzetközi trendek, nemzetközi irodalom elemzése alapján. Orbán meggyőződése, hogy az Orbán-kormányok 2010 óta nem ad hoc döntéseket hoznak, hanem igenis koherens világgép és markáns stratégia jegyében kormányoznak. „A politikában mindig a lehetséges keretei között kell mozogni, ez ennek megfelelően egy alkalmazkodó, adaptív dolog, amelyben viszont mindig jelen vannak a mögöttes értékek.”

Körösi András és Mándi Tibor politikatudósok a *Válasz online*-on tavaly megjelent cikkükben a hagyományos konzervatívizmustól eltérő, a NER-t igazolni kívánó, annak politikai-ideológiai programját adni próbáló kormánypárti „új jobboldali konzervatívizmusról” írtak, amelynek tagjai – Orbán Balázs kormányba kerülésével párhuzamosan – 2017-ben a *Mandinert*, 2018 júliusában pedig a *Kommentár* folyóiratot is átvették. Orbán Balázs a Körösiéknek írt válaszcikkben amellett érvelt, hogy a konzervatívizmus spektrumába beletartozhat mindkét irányzat, saját politikai elveit azonban mégiscsak megkülönbözteti mind a magára szerinte ideológiaként tekintő klasszikus konzervatívizmustól, mind a „progresszívnek” nevezett modern liberalizmustól. Ez utóbbi ugyanis szerinte az emberi természet meghaladására és megváltoztatására törekszik, ami ellen fel kell lépnie a konzervatívizmusnak. „Én a scrutoni értelemben vett konzervatív gondolkodást vallom magaménak – mondja –, ami a konzervatívizmusra nem mint ideológiára tekint, hanem pont az a lényege, hogy a valóságból indul ki. Nem előre lefektetett elvek vannak, és azokhoz kell hajlítani a valóságot, hanem meg kell nézni, hogy milyen az emberi természet, milyen helyzetben van egy ország, milyen problémákat kell megoldani, és ahhoz képest pragmatikusan kell megpróbálni az általunk helyesnek mondott értékeket erősíteni.” (*Roger Scruton gondolatairól lásd korábbi cikkünket: Fedősztori, Magyar Narancs, 2020. január 16.*) E helyesnek mondott alapértékek közé tartozik szerinte az, hogy a társadalom alapegysége a család, hogy a hazafiasság, a nemzetpolitika, a nemzeti szuverenitás kulcsfontosságú, az Európai Unió pedig a nemzetek Európája.

Az ideológia szót kifejezetten elutasítja, s mindezt egy még az idén megjelenő könyvben

is megpróbálta összefoglalni *A magyar stratégiai gondolkodás egyszeregye* címmel, amelyben a történelmi háttér és a nemzetközi mozgáster felvázolása mellett az elmúlt tíz év kormányzati politikájához próbál majd magyarázatot és hátteret adni. „Az az állításom, hogy Magyarország számára most a stratégiai gondolkodás mozgásterre is kibővült.”

Nagyra törő MCC

Az MCC kuratóriumának vezetőjeként részben hozzá kapcsolódik a magán-szakkollégium nagyra törő felfejlesztése (lásd: A holnap ifjú serege, *Magyar Narancs*, 2020. május 21.), és nem érzi problémának, hogy a Miniszterelnökség államtitkáráként kapta meg ezt a pozíciót is. Ráadásul úgy, hogy az MCC feltörekvését megalapozó – és egyébként Gulyás Gergely által benyújtott – salátatörvényben módosították a kormányzati igazgatásról szóló törvényt is – azért, hogy politikai felsővezetőként beülhessen egy közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány kuratóriumába. „Nem vettem részt az Országgyűlés ezzel kapcsolatos döntéseiben, de ez egy közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány. Én semmi problémát nem látok, a felsőoktatási alapítványok esetében is vannak átfedések.” Az említett jogszabály 260-280 milliárdnyi, az elmúlt tíz évben átlagosan 7-7,5 milliárd forint

osztalékot fizető, Richter- és Mol-részvényekből álló csomagot adott át az MCC-nek, hogy abból gazdálkodjon.

Orbán ugyanakkor állítja, hogy nem kormányközeli képzőintézetet akarnak az intézményből. „Pár évtized múlva egy olyan elitnek kell lennie – függetlenül attól, hogy ez egyébként konzervatív, klasszikus liberális vagy szociáldemokrata –, amely nemzeti gondolkodású.” „Az MCC-ben most is különböző gondolkodású fiatalok vannak, és ez így lesz a jövőben is. Az oktatók, akiket felvettünk, szintén mind különböző világlátásúak. Egy adott keretben belül gondolkodnak, de azon belül különböző világlátásúak” – fejtegeti.

Az intézményt az utóbbi időkben mindenesetre a kormány elhalmozza minden jóval: ingyen megkapták az államtól egy pécsi kollégium kialakításához a volt tiszti kaszinó épületét, valamint a révfülöpi vitorlásokikötőt is. Ez utóbbiról Orbán Balázs azt mondja, hogy egy nyugati típusú tehetséggondozási rendszerben gondolkodik, amelyhez szükség van egyfajta alkotótáborként szolgáló helyszínre is, ahová el lehet vonulni. „Annak az ingatlan-komplexumnak az a lényege, hogy egy elzárt, lepusztult állapotban lévő volt állami üdülő, amelyhez tartozik egy kikötőrész is. A kettő együtt egy egységben értelmezhető, és ha egyébként a kikötőnek van bevételtermelő ké-

pessége, akkor azt annak a gyerektábornak a működtetésére lehet fordítani.”

Az MCC a könyvpiacon is terjeszkedik, és kisebbségi tulajdont tervez szerezni a Libri-ben (lásd: Belelapoznának, *Magyar Narancs*, 2020. október 15.). Orbán szerint ezzel stratégiaileg szeretnének foglalkozni, amellyel, hogy fontosnak tartja a magyarul olvasást. „Ez egy üzletileg nagyon sikeres vállalkozás, ennek a bevétele is miért magánérdeket szolgál? Ha most ebbe beszállunk, akkor a bevételt a tehetséggondozási programba vissza tudjuk fordítani, ez adja magát. És szeretnénk azt biztosítani, hogy legyen egy nagy nemzeti könyvkiadó-könyvterjesztő vállalat, ha esetleg a nemzetközi szereplők bejönnek a piacra.” Hozzáteszi: „Egy egyszerű könyvfogyasztó ebből nem hiszem, hogy bármit érzékelni fog.”

Miközben lassan már többet lehet találkozni a nevével, mint a miniszter Gulyás Gergelyével, saját bevallása szerint nem venné át a miniszteri posztot, inkább tanítana, illetve elemzői tevékenységet folytatna. „Nem foglalkozom azazal, hogy merre tovább. Most kaptam egy nagy feladatot, az MCC-t, ennek a projektnek a végigvitele hosszú évekig tart.” Megjegyzi, hogy anyakönyvvezetői végzettsége is van; és ha rosszul alakul a politikai pályája, az is lehet, hogy ilyen munkakörben helyezkedik el.

Fazekas Zsuzsanna